

WERKGROEP FAMILIEZORG

OP ZOEK NAAR DE JUISTE BALANS VOOR
COLLEGA'S, CLIËNTEN EN FAMILIE

Gerda werkt al 45 jaar in de wijkverpleging. Ze startte als wijkverpleegkundige, maar heeft door de jaren heen meerdere functies en rollen gehad. De laatste jaren ligt haar focus vooral op palliatieve zorg en familiezorg.

Gerda vertelt als actief lid van de werkgroep familiezorg van TSN graag meer hierover.

“Voor mij is wijkverpleging hoe dan ook gebonden aan familiezorg, omdat het niet alleen om de cliënt gaat, maar ook om alles eromheen. Denk aan de familie en woonomgeving. Zelfs de huisdieren kunnen een belangrijke rol spelen. Het gaat om waar en hoe iemand leeft en wat je daaraan vanuit jouw rol kunt bijdragen om iemand zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Dat vind ik het interessante aan wijkverpleging: je komt bij iemand thuis, in iemands vertrouwde omgeving. Daar is de familie van de cliënt onlosmakelijk mee verbonden.”

De werkgroep familiezorg

“De werkgroep familiezorg bestaat uit verpleegkundigen die allemaal getraind zijn in het onderwerp, en is ontstaan vanuit de behoefte om familiezorg meer tussen de oren, in gedachten én in de handen van onze collega's te krijgen. Dit is onze primaire taak. We werken veel samen met de afdeling kwaliteit en het management. De betrokkenheid van familie bij zorgverlening is iets wat

maatschappelijk hoog op de agenda staat. De druk in de zorg is hoog, maar ook bij familiezorgers. Dus hoe zorgen we ervoor dat we dit samen goed in balans brengen? Dat familie-zorgers zich gesteund voelen in het ziekte- en zorgproces?”

“Wij geloven echt dat het kan bijdragen aan het voorkomen van overbelasting van familiezorgers. Het is namelijk nogal wat als je bijvoorbeeld voor je ouder of partner moet zorgen. Ik ken zoveel mensen die altijd aan staan; zelfs in hun slaap blijven ze continu alert. Daardoor is de zorg en de zorgen die daarmee gepaard gaan, erg intensief. Als werkgroep zijn wij daarom ook bezig met het zoeken naar de juiste balans voor onze collega's, cliënten en familie,” vertelt Gerda.

De werkgroep komt eens per twee maanden bij elkaar. Tijdens deze werkoverleggen hebben zij veel te bespreken over lopende zaken, nieuwe initiatieven en pilots. Gerda licht toe wat er zoal tijdens een werkoverleg

besproken wordt: “Er loopt een pilot ‘teamscholing familiezorg’ waarin complete teams geschoold worden op dit onderwerp. Tijdens zo'n werkoverleg bespreken we de status van de teamscholing, maar ook of er aandachtspunten zijn waar we actie op moeten ondernemen. We houden ons ook bezig met het actualiseren van het familiezorgbeleid van TSN: hoe gaan we met familiezorg om als organisatie? Daarnaast maken we familiezorg bekend binnen TSN en daarbuiten. Dit doen we door regelmatig onze collega's te informeren via berichten op het intranet Niek, en sluiten we aan bij externe overleggen om erover te vertellen. Ook informeren we onze collega's over externe evenementen en activiteiten die georganiseerd worden voor familie-zorgers, zodat zij dit kunnen delen.”

Persoonlijke ervaring

“Ik ben familiezorger geweest voor mijn moeder, zij is 96 jaar geworden. De laatste jaren woonde ze in een woonzorgcentrum. Ik merkte dat we in onze familie echt een duidelijke taakverdeling hadden. Mijn moeder deed nog vrij veel zelf, maar wij ondersteunden haar waar mogelijk. Mijn zus zorgde voor veel; zij deed de boodschappen, de was en regelde een hoop dingen.”

“Mijn ene broer ontfermde zich over het financiële stuk: de rekeningen

GERDA

en de belastingaangifte. Mijn andere broer woonde dichtbij mijn moeder en regelde bijvoorbeeld de zaken rondom haar kapotte rollator. Ik was degene, omdat ik zelf uit de zorg kom, die meeding naar doktersafspraken om het woord te voeren en mee te denken in besluiten rondom de behandeling. Zo hadden we allemaal onze eigen rol in de gezamenlijke zorg voor onze moeder.”

Het familiegesprek

“Ik voer veel familiegesprekken bij cliënten thuis. Ik probeer altijd de partner en kinderen erbij te betrekken. De betrokkenheid van familie is een onderdeel van het ziekteproces, omdat zij in sommige situaties zelf ook met vragen zitten, verdriet rondom een ziekte te verwerken hebben maar ook kunnen bijdragen aan de zorg voor hun naaste. Je kijkt naar wat mensen zelf het liefste willen, samen met familieleden of andere nauwe relaties ga je op zoek naar een passende oplossing voor de zorg. De taakverdeling wordt daarom altijd besproken. Soms zie je hier nog een ouderwets patroon waarbij de dochter aangeeft altijd alles te moeten doen, waar de zoon aangeeft: ‘maar

je hebt me niets gevraagd’.”

“Als gespreksleider zorg je dan dat je deze punten signaleert en bespreekbaar maakt. Er worden gelijk nieuwe afspraken gemaakt om samen de zorg te verdelen. Hierin gaat het ook om wie de boodschappen doet, wie de was, wanneer iemand komt voor een wandeling et cetera. We kijken gezamenlijk naar een goede verdeling, zodat de primaire familiezorger -die vaak dag en nacht aanwezig is- ontlast wordt. Juist daarom is het des te belangrijker om ook als kinderen betrokken te zijn bij de zorg voor ouders.”

“Ik maak ook mee dat cliënten zich bezwaard voelen om hun kinderen hiermee te belasten, maar waar tijdens het familiegesprek blijkt dat de kinderen meestal maar al te graag iets voor hun ouders willen betekenen. Als gespreksleider zorg je ervoor dat deze gevoelens bespreekbaar worden gemaakt.”

Belang van familie-betrokkenheid

De werkgroep houdt zich met alle aspecten bezig rondom het thema familie zorg. Maar wat is hun doel?

Speciaal opgeleid

TSN heeft een aantal collega's speciaal opgeleid om wijkteams bij het familiegesprek te ondersteunen, dit zijn de leden van de werkgroep familie zorg. Wil je als collega graag gebruik maken van hun expertise, door een situatie met ze door te spreken, samen een gesprek te voeren of het gesprek door hen te laten voeren? Je vindt ze op Niek, ons intranet, door bij 'collega's' te zoeken op familie zorg.

Andersom is het ook belangrijk dat cliënten en hun familie weten dat – indien ze behoefte hebben aan bijvoorbeeld een familiegesprek – ze dit vooral bij de zorgverlening kunnen aangeven. Schroom niet om contact op te nemen met de TSN-contactpersoon voor een familiegesprek!

Gerda antwoordt daarop: “Als we er niet meer hoeven te zijn is onze missie volbracht. Dan is familie zorg een vast onderdeel geworden van de zorg en is iedereen hiermee bekend.”

“Een bekend begrip in de familie zorg is het zogenaamde SOFA model: Samenwerken, Ondersteunen, Faciliteren, Afstemmen. Binnen onze zorgverlening wordt best veel gedaan aan deze begrippen, maar we zien daar niet altijd iets van terug in plannen en rapportages. Wat heel belangrijk is, is dat collega's de familie zorg beter benoemen en in het zorgplan verwerken, actiepunten maken van de zorg die je besteedt aan familie zorgers en nagaan welke wens er is bij cliënt en familieleden naar het contact met jou als zorgverlener. Als de familie jou als zorgverlener kent, dan weet de familie jou veel beter te vinden!” ●